

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра теорії літератури та зарубіжної літератури

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

**ЯК СТАТИ ПИСЬМЕННИКОМ:
ОСНОВИ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ**

підготовки здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей
першого (бакалаврського) рівня

Луцьк – 2022

Силабус вибіркового освітнього компонента «Як стати письменником: основи літературної творчості» підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

Розробник: Кицан О. В., к. філол. наук, доцент кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури
Протокол № 2 від 14 вересня 2022 року.

Завідувач кафедри:

Романов С. М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня всіх спеціальностей	Вибіркова
		Рік навчання 2 курс
Семестр 1		
Лекції 10 год.		
Практичні (семінарські) 20 год.		
Самостійна робота 110 год.		
Консультації 10 год.		
Форма контролю: залік		
Кількість годин/кредитів 150 год. / 5		
ІНДЗ: є		

II. Інформація про викладача (-ів)

Кицан Олена Вікторівна

Науковий ступінь: кандидат філологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент.

Контактна інформація 0501013042, 1982kitsan@gmail.com

Дні занять (покликання на електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Як стати письменником: основи літературної творчості» складено з орієнтиром на можливість вільного проєктування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Предметом вивчення курсу є основи літературної майстерності, творче письмо, різножанрові літературні тексти, основи віршування, види аналізу художнього тексту.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – з'ясувати феномен літературної творчості, розвинути творчі здібності здобувача, навчити його образно мислити, створювати різножанрові оригінальні твори, користуватися тропікою для поглиблення контексту свого твору; ознайомити з основними принципами побудови художніх текстів.

Рушійною силою суспільства – є творчі особистості. Вони знайдуть вихід із будь-якої ситуації, зможуть нестандартно вирішити поставлені перед ними завдання. А тому так важливо в сучасному світі розвинути в здобувачів творчий потенціал, навчити їх основам літературної творчості, принципам організації художнього тексту, способам і прийомам віршування, а також сприяти самостійному і творчому використанню отриманих знань у навчанні та професійній діяльності.

У загальних курсах лекцій і семінарських занять відпрацювати навички творчого письма досить складно. Головну перешкоду цьому складає обмежена кількість годин і зосередженість на аналізові текстів провідних світових письменників. А тому в здобувачів практично немає змоги і часу створювати щось своє. Вибірковий освітній компонент дає можливість не тільки познайомитися з індивідуальними історіями успіху відомих письменників, а й спробувати свої сили в оволодінні літературною майстерністю.

Спецкурс «Як стати письменником: основи літературної творчості» призначений для здобувачів різних спеціальностей, які хочуть навчитися творчо мислити, або ж навіть мають бажання стати письменниками. Зміст передбачає вивчення теоретичних аспектів і практичних підходів до продуктивного засвоєння знань курсу. Значна увага приділяється творчим завданням, різним формам самостійної роботи здобувачів, їх дослідницьким пошукам, творчим семінарам, воркшопам, презентаціям і майстер-класам. Творчі завдання спрямовані на розвиток нестандартного мислення здобувачів, максимальне використання творчості, власної уяви та фантазії. Таким чином створюються найкращі умови для особистісного самовираження.

Знання, отримані під час вивчення вибіркового освітнього компонента, допоможуть здобувачу послідовно освоїти специфіку написання різножанрових текстів. Особлива увага приділяється навичкам версифікації, звертається увага на різні аспекти організації вірша – метрику, фоніку, ритміку, строфіку.

Основними завданнями вивчення дисципліни є

- поглибити знання з теорії та історії літератури;
- виявити і розвинути творчі здібності здобувачів;
- навчити практичним умінням і навичкам літературної майстерності;
- сформувати у здобувачів відчуття індивідуального художнього стилю;

- розширити літературознавчий термінологічний апарат (укладання індивідуальних словників, які пояснюють основні літературознавчі поняття);
- ознайомити здобувачів із проблемами специфіки літературної творчості і етапами творчого процесу, розкрити основні принципи і методи роботи з художнім текстом;
- навчити здобувачів створювати повноцінні художні тексти різних жанрів;
- розкрити теоретичні аспекти версифікації як особливої форми літературної творчості, оволодіння її навичками.

3. Результати навчання (компетентності).

Майбутні бакалаври в результаті вивчення вибіркового курсу «Як стати письменником: основи літературної творчості» здобудуть такі компетентності:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями та технологіями;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність діяти відповідно до етичних норм і принципів, норм суспільної моралі; відповідно до професійної етики; дотримуватися правил академічної доброчесності.
- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність працювати в групі, команді та автономно;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації.
- здатність використовувати в професійній діяльності системні знання з літературознавчих курсів (еволюція напрямів, жанрів і стилів, чільні представники та художні явища).

Програмні результати навчання:

- вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її,

- впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- знати й розуміти загальні властивості літератури як мистецтва слова, психологію літературної творчості;
- знати особливості творчого процесу та загальні закономірності творчої праці письменника;
- знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною мовою;
- використовувати інформаційні й комунікаційні технології для створення інноваційного продукту (постер, презентація, буктрейлер);
- аналізувати й інтерпретувати художні твори української та зарубіжної літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

Soft skills:

- здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення;
- креативність;
- вміння працювати в команді;
- навички комунікації, вміння виступати перед аудиторією, лідерство;
- здатність управляти своїм часом, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань).

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Тема 1. Як стати письменником. Творча особистість: талант / майстерність. Життя як основа творчості. Автобіографізм. У пошуках натхнення: дивні звички відомих письменників. Практичний блок. Написання власної автобіографії.	14	2	2	10		ДС, ІР (5 балів)
Тема 2. Психологія літературної творчості. Письмо як терапія. З. Фройд та його концепція творчості (сублімація). Практичний блок. Написання невеликої розповіді про найсумніший день зі свого життя.	16	2	2	10	2	ДБ, ІР (5 балів)
Тема 3. Естетична природа художньої літератури. Література як вид мистецтва. Полімістецькі стратегії літературної творчості. Візуальна поезія. Практичний блок. Опис запропонованої картини з використанням тропів.	16		2	12	2	РМГ (5 балів)

Тема 4. Прозові форми літературної творчості. Як написати оповідання. Секрети майстерності від відомих класиків. Сюжет / фабула. Практичний блок. Написання новели.	14	2	2	10		ТП (5 балів)
Тема 5. Основи віршування. Основні проблеми і поняття метрики та ритміки. Фоніка. Звукові особливості вірша. Рима та її основні різновиди. Практичний блок. Пошук рим до запропонованих слів.	14	2	2	10		ТР, РМГ (5 балів)
Тема 6. Системи віршування. Силабо-тонічна система віршування. Практичний блок. Написання силабо-тонічної поезії.	16		2	12	2	ТП (5 балів)
Тема 7. Деканонізація класичного вірша. Типологія форм сучасного українського некласичного вірша і шляхи його розвитку. Генеза верлібру у світовій літературі. Джерела та особливості українського вільного вірша. Практичний блок. Написання верлібру.	14		2	12		ІР (5 балів)
Тема 8. Пишемо для дітей. Специфіка жанру казки. Фольклорна / літературна казка. Практичний блок. Створення казки.	16		2	12	2	ТР, ІР (5 балів)
Тема 9. Мистецтво есеїстичного жанру. Структура есею. Секрети майстерності від відомих есеїстів (Монтень, В. Вулф, Т. Прохасько). Практичний блок. Написання есею.	16		2	12	2	Есей (5 балів)
Тема 10. Мистецтво лаконічності: пишемо коротко, сильно, але не страшно. Оповідання з долоню. (В. Стефаник, Е. По, Е. Гемінгвей, Д. Селінджер). Практичний блок. У кількох реченнях нестандартно описати свій учорашний день.	14	2	2	10		АТ, ІР (5 балів)
Усього	150	10	20	110	10	50
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						Бал
Творчий проєкт						50
Разом						100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, КБ – контрольна-корекційна бесіда, Е – есей, П – виконання проєкту, ІНДЗ/ІР – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору (АТ) тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	<p>Як стати письменником. Творча особистість: талант / майстерність. Життя як основа творчості. Завдання</p> <p>1. Опрацювати літературу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Семків Р. Як писали класики: поради, перевірені часом. Київ: Пабулум, 2016. 236 с. <p>2. Обрати письменника, детально ознайомитися з його біографією, творчістю, літературно-критичними статтями, епістолярієм, інтерв'ю і від його імені сформулювати поради для початківців «Як треба писати».</p>	14
2	<p>Психологія літературної творчості. Письмо як терапія. Завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опрацювати статтю З. Фрейда «Поет і фантазування» (Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки / За ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. С. 73–93). Укласти тезисний план. • Підготувати творчий проект (презентація, постер, колаж), в якому на прикладі різних письменників розкрити два типи творчої особистості: геній і майстер. 	14
3	<p>Основи віршування. Фоніка. Рима та її основні різновиди. Завдання</p> <p>1. Підібрати якнайбільше рим до слів: <i>небо, осінь, літати, блакитний</i>.</p> <p>2. Пояснити, чому слова з однаковими закінченнями не римуються, а з різними – римуються:</p> <p>а) <i>ходити – рушати – бігти; булава – сива – білоголова; давно – рано – пізно; чорний – зелений – червоний; блукання – пізнання;</i></p> <p>б) <i>сниться – пшениця; солдати – завзято; груди – будить; рушниця – боїться; простори – неозорі.</i></p> <p>3. Охарактеризувати рими (<i>лід – слід, сам у рай – самурай, читати – хата</i>) за поданою схемою:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чоловіча/жіноча/дактилічна/гіпердактилічна • повна / неповна • відкрита / закрита • бідна / багата • однорічна / різнорічна 	10

	<ul style="list-style-type: none"> • рівноскладова / нерівноскладова • проста / складена • оригінальна / банальна. 	
4	<p>Системи віршування. Силабо-тонічна система віршування. Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Написати буриме на задані рими: <i>літо – треміти, день – пісень</i>. 2. Написати власну поезію довільної тематики. 	10
5	<p>Деканонізація класичного вірша. Генеза верлібру у світовій літературі. Джерела та особливості українського вільного вірша. Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підібрати з української літератури приклади некласичного вірша (дольник, тактовик, акцентний вірш). 2. Написати верлібр. 	16
6	<p>Пишемо для дітей. Специфіка жанру казки. Фольклорна / літературна казка. Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оформити у таблиці результати порівняння фольклорної і літературної казки. 2. Написати казку. 	14
7	<p>Мистецтво есеїстичного жанру. Завдання</p> <p>Написати есей на тему «Як стати успішним письменником».</p>	16
8	<p>Мистецтво лаконічності. Завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розкрити письмово особливості східних жанрів (хайку, танка, рубаї); • Порівняти українські та східні хайку (форма, символіка, образність); • Написати хайку і танка довільної тематики. 	14
	Разом	110

6. Індивідуальний науково-дослідницький проєкт

Індивідуальний науково-дослідницький проєкт має на меті поглибити та вдосконалити здобуті компетентності з дисципліни. Він передбачає обов'язкову презентацію своєї роботи на підсумковому занятті в аудиторії (за умов очного навчання) або із залученням платформи відеозв'язку (за умов дистанційного навчання). Здобувач освіти повинен написати творчу роботу в

тому жанрі, який сам обере (новела, есей, казка, вірш, фанфік та ін.) і підготувати її презентацію перед аудиторією. Максимальна кількість балів за творчий проєкт – 50, з яких 35 балів здобувач отримує за зміст роботи (оригінальність, відповідність жанру, грамотність), і 15 балів – за публічний виступ.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Якісне засвоєння навчальних матеріалів курсу передбачає систематичне виконання самостійної роботи та присутність на лекційних і практичних заняттях, попереднє ознайомлення із матеріалами окремих тем і підготовку до виконання завдань певного типу (презентації, фронтальне опитування). У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Письмові роботи. Очікується, що здобувачі виконають декілька видів письмових робіт (ІРС, написання різножанрових текстів, розробка творчих проєктів).

Політика щодо академічної доброчесності. Основні параметри академічної доброчесності включають такі позиції: висловлення власних міркувань із певних питань із посиланням на легітимні академічні джерела; чітка диференціація власних поглядів та позицій інших дослідників, оригінальне та самостійне виконання запропонованих завдань, запобігання проявам різних форм академічного плагіату (списування, фальсифікація фактів, кількісні та якісні маніпуляції), двостороння комунікація з питань якості й доцільності контенту дисципліни та форм контролю. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначається [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та [«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо термінів та перескладання. У разі пропущення практичного заняття з поважної причини здобувач може упродовж тижня надіслати виконане письмове завдання. Терміни підсумкового контролю й ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

На залік виносяться основні питання, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач. Обов'язковим є виконання творчих проєктів: написання різножанрових текстів.

Загальна оцінка визначається як сума оцінок за виконання всіх обов'язкових видів навчальної роботи відповідно до [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки](#). Максимально за освітній компонент здобувач може отримати 100 балів:

- відповіді на практичних заняттях – 50 балів;
- творчий проєкт – 50 балів.

Творчий проєкт передбачає написання роботи в одному з жанрів на вибір (есеї, новела, казка, драматичні твори, римована/неримована поезія, фанфік та ін).

Питання до заліку

1. Творчість і творче мислення. Види і функції творчості.
2. Риси творчої особистості. Психоаналітичне потрактування творчого процесу.
3. Образність художнього тексту.
4. Автобіографізм у ліриці. Автор і ліричний герой.
5. Версифікація. Системи віршування.
6. Силабо-тонічна система віршування.
7. Тонічний вірш: дольник, акцентний вірш, тактовик.
8. Деканонізація класичного вірша.
9. Проблема верлібру.
10. Строфа, її різновиди. Тверді форма вірша.
11. Фонетична організація вірша. Звукопис. Рима, її різновиди.
12. Психологія творчості. Натхнення чи майстерність.
13. Адресат і мотивація літературної творчості.
14. Автор і читач: комунікативні стратегії.
15. Етапи творчого процесу.
16. Плагіат. Діалог письменників. Діалог культур. Інтертекстуальність. Метатекстуальність.
17. Літературний твір як продукт праці письменника.
18. Від рукопису до книги: літературна праця письменника.
19. Масова і елітарна література. Критерії художності літературного тексту.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	

75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основні джерела

1. Білоус П. Психологія літературної творчості: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2014. 214 с. (Серія «Альма-матер»).
2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. Олександра Галича. Київ: Либідь, 2001. 488 с.
3. Даниленко І. Теорія віршування. Аналіз поетичного тексту. Практикум: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили. 2003. 124 с.
4. Костенко Н. Українське віршування ХХ ст.: навч. посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2006. 287 с.
5. Кицан О. Теорія віршування. Навчально-методичні матеріали зі спецкурсу «Теорія віршування». Луцьк: Вежа-Друк, 2013. 60 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як (ред. рада). 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Академія, 2006. 752 с.
7. Міщиха Л. Психологія творчості: навч. посібник. Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. 447 с.
8. Роменець В. Психологія творчості: навч. посібник. Київ: Либідь, 2004. 288 с.
9. Семенюк Г. Літературна майстерність письменника: підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2012. 367 с.
10. Стратегії творчої діяльності: школа В. О. Моляко / за заг. ред. В. О. Моляко. Київ: «Освіта України», 2008. 702 с.

Додаткові джерела

1. Бернадська Н. Український роман: Теоретичні проблеми і жанрова еволюція. Київ, 2004. 252 с.
2. Бондаренко І. Японський менталітет у дзеркалі поезії жанру хайку / Мова і культура. 2011. Вип. 14, т. 1. С. 236–245. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_1_45
3. Бунчук Б. Віршування Івана Франка. Чернівці: Рута, 2000. 308 с.
4. Віршознавчі студії: зб. наук. пр. конф. «Українське віршознавство ХХ – поч. ХХІ століть. Здобутки і перспективи розвитку», 21 вересня 2009 р.) / упоряд.: Н. Костенко, Я. Ходаківська. Київ: Вид. дім Дмитра Бураго, 2010. 262 с.

5. Гаврилов С. Всі крапки над «І» «Історією». Сторітелінг для сценаристів, письменників та блогерів. Київ: «Пабулум», 2019. 296 с.
6. Гаврилюк Н. Український поліметричний вірш. Київ: Фенікс, 2009. 252 с.
7. Гич Г. Сторітеллінг як інноваційна методика формування мовної компетентності ВНЗ. Науковий вісник МНУ ім. М. Сухомлинського. Серія: педагогічні наук. 2015. №4 (51). С. 188–191.
8. Едж Крістофер. Як #писати і не лажати / Пер. з англ. Ю. Максимейко; Ілюстрації Падріка Малголланда. Харків: Віват, 2021, 160 с.
9. Зборовська Н. Психологізм і літературознавство: Посібник. Київ, 2003. 288 с.
10. Зінсер В. Текст-пекс-шмекс. Магія переконливих текстів. Київ: Наш формат, 2018. 288 с.
11. Йогансен М. Елементарні закони версифікації (віршування) / Кур'єр Кривбасу. 2002. № 146. С. 125–159.
12. Карпенко В. Психологічні засоби стимуляції творчості / Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна: зб. наук. праць. Львів: ЛьвДУВС, 2010. Вип. 2. С. 66–79.
13. Карпенко Н. Зміст та структура творчого потенціалу особистості / Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна: зб. наук. праць. Львів: ЛьвДУВС, 2014. Вип. 1. С. 52–65.
14. Кемерон Дж. Шлях митця. Духовна дорога до примноження творчості. Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. 352 с.
15. Кицан О. Взаємодія класичного й некласичного вірша у творчості Василя Голобородька: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2013. 212 с.
16. Кінг С. Про письменство: мемуари про ремесло. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 270 с.
17. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух і серця. Київ: Наш формат, 2020. 184 с.
18. Моклиця М. Основи літературознавства: посіб. для студ. філол. ф-тів. Тернопіль: Підручники & посібники, 2002. 192 с.
19. Науменко Н. Українське вільне віршування у шкільному вивченні / Дивослово. 2008. № 10. С. 47–51.
20. Обиденна М. Жанр есе. Як писати есе на різні теми. Київ: Український письменник, 2020. 132 с.
21. Пахаренко В. Основи теорії літератури: Навчально-методичний посібник. Київ: Генеза, 2009. 293 с.
22. Підпалий А. Верліброві рифи поезії / Укр. мова та л-ра. 2002. № 35. С. 16–17.
23. Побідаш І. Сторітелінг: ознаки «гарної» історії / Обрії друкарства. 2019. № 1. С. 144–150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/obdr_2019_1_15
24. Розвозчик П. Особливості аналізу верлібру у старшій школі / Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. Київ. 2007. № 7. С. 18–21.
25. Романець В. Психологія творчості. Київ, 2001. 278 с.
26. Семенюк Г. Версифікація: теорія і практика віршування: Навчальний посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. 285 с.

27. Семків Р. Як писали класики: поради, перевірені часом. Київ: Пабулум, 2016. 236 с.
28. Семків Р. Як читати класиків. Київ: Пабулум, 2018. 278 с.
29. Торговець Ю. Особливості генези жанру есе / *Studia philologica*. 2013. Вип. 2. С. 83–87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stfil_2013_2_19
30. Цалик С. Таємниці письменницьких шухляд: детективна історія української літератури. Київ: Наш час, 2010. 347 с.
31. Шебеліст С. Теоретичні аспекти жанру есею / *Слово і час*. 2007. № 11. С. 48–56.